

Journal of Child, Literature and Language Education – JCLLE

<http://dergipark.gov.tr/ceded>

Received date: 30.10.2018

Accept date: 13.12.2018

The Role of Free Writing Strategy in Giving Writing Skills to Secondary School Students According to Teacher Views

Soner GARİP*

Abstract. The aim of this study is to present the role of free writing strategy in gaining writing skills to middle school students according to Teacher's views. In the study, the phenomenology description is used in the framework of qualitative research method. The study group consisted of ten Turkish teachers who were identified through sampling of easily accessible cases from qualitative research purpose sampling methods. The data were collected through a semi-structured interview form. The collected data were subjected to content analysis. As a result of the interviews, it has been concluded that free writing strategy plays an important role in giving writing skills to middle school students. In addition, it has been revealed that the teachers had great roles in the writing process, that the self-confidence feelings of the students developed and expressed themselves better through the free writing strategy. According to current findings, teachers should not forget that writing requires a process and should often take part in writing studies in their classes, etc. suggestions have been made.

Keywords: Writing skill, free writing, qualitative research, phenomenology

*^{ID} Erciyes University, Institute of Educational Sciences, Department of Turkish Language Education PhD Student, Kayseri, Turkey, sonergarip38@gmail.com

Öğretmen Görüşlerine Göre Ortaokul Öğrencilerine Yazma Becerisi Kazandırmada Serbest Yazma Stratejisinin Rolü

Soner GARİP*

Öz. Bu çalışmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolünü ortaya çıkarmaktır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu, nitel araştırma amaçlı örneklem türlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla belirlenen on Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan görüşmeler neticesinde ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yazma sürecinde öğretmenlere büyük görevler düştüğü, serbest yazma stratejisi sayesinde öğrencilerin özgüven duygularının geliştiği ve kendilerini daha iyi ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Mevcut bulgulara göre öğretmenler yazmanın bir süreç gerektirdiğini unutmamalı ve derslerinde yazı çalışmalarına sıklıkla yer vermelidir gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yazma becerisi, serbest yazma, nitel araştırma, fenomenoloji

* Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü Doktora Öğrencisi, Kayseri, Türkiye, sonergarip38@gmail.com

1. Giriş

Türkçe öğretim programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri üzerine inşa edilmiştir. Türkçe öğretim programı (2018), öğrencilerin temel dil becerilerini kullanarak kendilerini geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, Türkçeyi severek okuma ve yazma alışkanlığı kazanmalarını hedeflemektedir.

Öğrencilerin duygu, düşünce ve hayallerini yazılı olarak ifade etmesi Türkçe öğretim programının (2018) temel amaçlarından biridir. Bu bakımdan yazma becerisi dört temel dil becerisi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu hususa Temizkan (2013) da temel becerilerin kazandırılmasında programda yazılı anlatım becerisinin önemli yeri olduğu ifade ederek değinmiştir. Buna göre Türkçe öğretim programı (2018) incelendiğinde ilk okuma yazma süreciyle başlayan yazma becerisi, ortaokul son sınıfa gelindiğinde artık öğrencilerin kendini yazılı olarak ifade ettiği, duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini yazıya geçirdiği bir beceri haline dönüşür. Böylece, "Türkçe derslerinde dört temel dil becerisi ile ilişkilendirilerek geliştirilmeye çalışılan yazma becerisi, kişinin hem dili kullanma düzeyini hem de çok farklı zihinsel süreçleri etkiler" (Ayrancı ve Temizyürek, 2017, s. 705).

Yazma, belli aşamalardan oluşan ve uzunca bir süreci kapsayan bir dil becerisidir. "Yazma, öğrencilerin bilgilerini birbiri ile ilişkili olan birçok cümleyi dil bilgisi kurallarına uygun olarak art arda sıralaması gereken uzun süreli bir süreç eylemidir" (Ungan, 2007, 462). Burada Ungan, cümlelerin birbiriyle bütünlük oluşturmasını ve yazılanların dil bilgisi kurallarına uygun olması hususunu vurgulamaktadır. Güneş (2007) yazmayı beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi olarak tanımlarken Isaacson ve Luckner (1990) ise, düşüncelerin düzenlenerek geliştirdiği bir süreç olarak tanımlamaktadır. Schiller'e (1954) göre ise yazmak, öğrencilerin temel dil becerileri arasında en çok uğraştığı alandır. Tanımlara göre yazmak süreç isteyen, uğraşı gerektiren ve zihinde yapılandırılan bir eylem olarak ifade edilmektedir. Yazma, günlük hayatın önemli bir parçasıdır. İnsanlar duygu ve düşüncelerini ifade etmek, bir durumu veya bir haberi bir yere iletmek için yazıya başvurmaktadır. Bu nedenle "Dört temel dil becerisinden biri olan yazma, zaman içinde daktilo ile yazma, klavye ile yazma, dokunarak yazma şeklinde biçim değiştirse de günümüzde hâlâ önemini korumaktadır." (Karadağ, 2018, s. 22).

Türkçe öğretim programı (2018) yazma becerisinin Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanılmasını, duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini yazılı olarak etkili ve anlaşılır bir biçimde ifade etmelerini amaçlamaktadır. Bu nedenle yazma becerisi, ilkökul düzeyinde sınıf öğretmenleri, ortaokul düzeyinde Türkçe

öğretmenleri rehberliğinde, Türkçe öğretim programını kılavuzluğunda gerçekleştirilerek öğrencilere kazandırılması hedeflenmektedir.

“Yazma eğitiminde iki önemli basamaktan söz etmek mümkündür: birincisi, öğrenciyi yeterli bilgi, birikim ve deneyim konusunda olgunlaştıracak hazırlık dönemi; ikincisi ise, belli bir yeterliğe ulaşmış öğrencilerin etkili ve yaratıcı yazma çalışmaları dönemi” (Göçer, 2010, s. 183). Her iki dönemde de bol bol yazı çalışmaları yapılarak öğrencilerin yazmaya karşı olumlu bir bakış açısı alması sağlanmalıdır. Unutulmamalıdır ki yazma becerisini geliştirmenin yolu yazma çalışmaları yapmaktan geçmektedir.

“20. yüzyılın sonlarından itibaren, öğrencilere verimli ve güzel yazı öğretimi, üzerinde önemle durulan konulardan biridir” (Kaya, 2013, s. 90). Bu nedenle öğrencilerin nitelikli yazılar kaleme almaları için yazma çalışmaları büyük önem kazanmıştır. Bunun için öğretmenlerin yazma sürecinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak onları yazma konusunda cesaretlendirmesi, teşvik etmesi gerekmektedir.

Yazı çalışmalarında başvurulan çok sayıda yazma yöntem ve teknikleri vardır. Bu yöntem ve teknikler arasında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları düşünüldüğünde onlara konu ve tür bakımından tam bir özgürlük sunan serbest yazma stratejisi dikkat çekmektedir. Bu durumu Calp (2013), Türkçe öğretim programının düşünme yeteneğini geliştirerek yazma eğitimini desteklemesi bakımından özetleme ve serbest yazma tekniklerinin öne çıkarıldığını ve özellikle imla kontrollünün sağlanmasında en iyi ölçünün serbest yazma çalışmaları olduğunu söylemektedir. Bu nedenle serbest yazma stratejisi diğer yazma stratejileri içerisinde düşünsel yönü, yazım ve noktalama kurallarını uygulama becerisini öne çıkarması bakımından önemli bir yere sahiptir.

Türkçe eğitiminde serbest yazma öğrenciye yazma ilkelerinin verilmesi fakat konunun öğrenci tarafından seçilerek yazma işleminin sürdürülmesini kapsar. Burada amaç kişinin eğitim hayatında öğrendiği yazma ilkeleri doğrultusunda duygu ve düşüncelerini istediği bir konuda yoğunlaştırarak aktarmasıdır. “Serbest yazma tekniğinde, öğrenciler bir konu seçerler ve seçtikleri konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini tür (Şiir, hikâye, tiyatro, masal vb.) sınırlaması olmadan yazarlar” (Calp, 2013, s. 883). “Serbest yazma kişinin yaratıcılığını öne çıkarması bakımından faydalıdır” (Aktaş ve Gündüz, 2001, s. 102 akt. Ayrancı ve Temizyürek, 2017, s. 705). Serbest yazmada öğrenciler dilediği bir konuda ve istediği bir türde yazı yazacağı için kendini özgür hisseder. Yazının yazarak öğrenileceği için burada amaç öğrencinin yazılı anlatım becerisini geliştirmektir. Bu bakımdan programın temel amaçlarından yazma becerisi kazandırmak için öğrencilere serbest yazma olanakları sunulmalıdır.

Öğrencilerin yazma becerisini geliştirmeye yönelik Göçer (2010) Türkçe öğretiminde yazma eğitimi adlı çalışmasında öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yazıya aktarma becerisinin geliştirilerek öğrencilerin yüreklendirilmesi ve kişisel yazma hevesinin uyandırılması

gerektiğini ifade eder. Bunun için de Türkçe derslerinde serbest okuma saatine benzer bir etkinlik olarak serbest yazma etkinlik saatinin uygulanabileceğini söyler. Bu husus serbest yazma stratejisinin yazma becerisi kazandırma ve geliştirme noktasında öğrenciye önemli kolaylıklar sağladığı ve ilgili beceriyi geliştirme adına önemli bir göreve sahip olduğunu göstermektedir. Öztürk'ün (2016) yazma becerisine ilişkin süregelen uygulamaların Türkçe dersi öğretim programı çerçevesinde değerlendirilmesi adlı çalışmasında, öğretmenlere öğrencilerin en çok hangi yazma etkinliklerini ilgi çekici buldukları sorusu yöneltildiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğu yarım bırakılmış hikâyeyi tamamlamayı, görsellerden yola çıkarak hikâye yazma etkinliklerini ve serbest yazmayı ilginç bulduklarını ifade etmişlerdir. Buradan öğrencilerin ilginç buldukları serbest yazma etkinliklerini sevdiği anlaşılmaktadır. Serbest yazmanın öğrenciler tarafından ilginç bulunması ve sevilmesi serbest yazma stratejisinin yazma becerisi kazandırmadaki rolünü araştırmanın önemini ortaya çıkarmıştır. Çünkü Türkçe öğretim programında öğrencilere kendilerini yazılı olarak ifade etme becerisi kazandırılmak istenmektedir. Serbest yazma stratejisi de öğrencilerin sevdiği, ilgilerini çektiği bir yazma türü olarak yazma becerisi kazandırmada rol oynamaktadır.

Türkçe eğitiminde yazma becerisine yönelik çalışmalar daha çok bütünü anlatmaya yöneliktir. Yazma türleri bakımından özele indiğimizde ilgili yayınlar daha çok yaratıcı yazma çalışmalarını kapsamaktadır. Alan yazında serbest yazma stratejisine yönelik çalışmalar az sayıdadır. Eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest yazma tutumlarına dair ölçek geliştirme (Ayrancı ve Temizyürek, 2017), serbest ve yaratıcı yazma tekniğine göre oluşturulan kompozisyonların yazılı anlatımın niteliği ve puanlama tekniği açısından karşılaştırılması (Calp, 2013) adlı çalışmalar öne çıkmaktadır. Fakat alan yazında serbest yazma stratejisinin yazma becerisi kazandırmadaki rolüne yönelik bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolünü ortaya çıkarmaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi alan yazında yazma becerisine yönelik çalışmalarda serbest yazma stratejisinin öğrencilerin kendini ifade etmede, duygu ve düşüncelerini rahatça anlatmada diğer türlere göre daha kullanışlı olduğu söylenmektedir. Bunun yanı sıra serbest yazma öğrenciler tarafından sevilme ve ilginç bulunmaktadır. Programın yazma becerisi kazandırmak amacını taşıması ve serbest yazmanın bu anlamda sağladığı avantajlar düşünüldüğünde yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolünü araştırmak doğru bir tercih olacaktır. Böylelikle serbest yazma stratejisine derslerinde yer vermeyi planlayan öğretmenlere bu çalışmanın bir fikir sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan araştırmanın amacı doğrultusunda "Öğretmenlerin Görüşleri Açısından ortaokul

öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolü nasıldır?" sorusuna cevap aranacaktır.

2. Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda ve gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.45).

Öğretmen görüşlerine göre yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolünün araştırıldığı bu çalışmada bilgilerin ilk elden elde edileceği ve nitel bir sürecin izleneceğinden dolayı araştırmanın doğasına uygun olması bakımından nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi desenlerinden fenomenoloji (olgu-bilim) kullanılmıştır. "Fenomenoloji, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır" (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmada, nitel araştırma çerçevesinde yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolü öğretmen görüşlerine göre araştırılacağı, öğretmenlerin tecrübelerinden, algılama ve anlamlandırmalarından yararlanılacağı ve nasıl sorusuna derinlemesine cevap aranacağı için fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada, nitel araştırma amaçlı örnekleme türlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırmaya kolaylık sağlayarak hızlı bir şekilde yapılmasına olanak tanır. Araştırmacı bu çalışmada araştırmaya hız kazandırmak ve pratiklik sağlamak amacıyla çalışma grubunu sürekli iletişim halinde olduğu Türkçe öğretmenlerinden oluşturarak kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, on Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenler K1, K2, K3... şeklinde kodlanmıştır. Öğretmenlere ilişkin bilgiler Tablo 1 de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma grubunun cinsiyet, mesleki deneyim ve eğitim durumu dağılımı

	Cinsiyet	Mesleki Deneyim	Eğitim Durumu
K1	Erkek	1-5 yıl	Yüksek Lisans
K2	Kadın	1-5 yıl	Yüksek Lisans
K3	Kadın	1-5 yıl	Lisans
K4	Kadın	5-10 yıl	Lisans
K5	Erkek	5-10 yıl	Lisans
K6	Erkek	5-10 yıl	Yüksek Lisans
K7	Kadın	5-10 yıl	Lisans
K8	Erkek	5-10 yıl	Lisans
K9	Kadın	10 yıl üzeri	Yüksek Lisans
K10	Kadın	10 yıl üzeri	Lisans

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların altı kadın dört erkekten oluştuğu, mesleki deneyimlerin 3 katılımcıda 1-5 yıl arasında, 5 katılımcıda 5-10 yıl arasında ve 2 katılımcıda 10 yıl üzerinde olduğu görülmektedir. Katılımcılardan eğitim durumunun ise dördü yüksek lisans ve altısının da lisans seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

2.3.1. Veri toplama araçları

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede, “görüşmeci önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi almak amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 150). Yarı yapılandırılmış görüşme, görüşme sürecinin esnek hale gelmesine olanak tanır. Görüşmeci, görüşme yaparken soruların sırasını değiştirebilir, yeni sorular ekleyebilir ve böylece bazı konularda detaya inme olanağı elde eder. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşmenin kullanım amacı program uygulayıcıları öğretmenlerden yazma sürecine yönelik ilk elden veriler elde ederek görüşme sürecinde olası ek sorularla araştırma sorusuna detaylı cevaplar almaktır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından ilgili yazın taranarak geliştirilmiştir. Ayrancı ve Temizyürek (2017), Öztürk (2016), Calp (2013) ve Göçer’in (2013) çalışmalarından faydalanılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu Türkçe eğitimi ve nitel araştırma alanında uzman iki kişiden uzman görüşü alınarak son halini almıştır. Görüşme formuna “Serbest yazma stratejisinin gelecekte öğrencilerinize bir katkısının olabileceğini düşünüyor musunuz? Neden?” sorusu ile “Öğrenci çalışma kitaplarında serbest yazma stratejisine yönelik etkinlikler var mıdır? Nasıl?a) Çalışma kitaplarında yer alan serbest yazma stratejisine yönelik etkinliklerin öğrencilere bir katkısı var mıdır? Nasıl?” sorusu eklenmiştir.

Ayrıca “Size göre yazma becerisi nasıl kazandırılabilir?” sorusu “Size göre serbest yazma stratejisi nasıl kazandırılır?” olarak revize edilmiştir. Son olarak görüşme formunda yer alan ilk üç soru demografik bilgiler bölümüne alınarak diğer sorular görüşme soruları adı altında sıralanmıştır.

Görüşmeler, Ankara ve Kayseri’de yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme sürecinde ses kayıt özelliği bulunan akıllı cep telefonu kullanılmıştır. Bunun yanı sıra görüşmeci görüşme sürecinde harici notlar tutmuştur. Görüşmeler yirmi beş ile otuz beş dakika arasında sürmüştür. Elde edilen veriler daha sonra yazıya geçirilerek analize tabi tutulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel araştırma veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, “birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 259). Çalışmada içerik analizinin kullanım amacı öğretmenlerden görüşme yoluyla elde edilen verilerin derinlemesine incelenerek ilgili veriler doğrultusunda yeni anlamlar ortaya koymaktır. Bu amaçla öğretmenlerin görüşme süresince cevapladığı sekiz soru içerik analizine tabi tutulmuştur.

Analiz sürecinde öncelikle katılımcılardan ses kaydı aracılığıyla toplanan veriler yazıya dökülmüştür. Ardından bu veriler her bir görüşme sorusu altında toplanarak birlikte incelenmiştir. İnceleme sonucu kodlar belirlenerek kategoriler oluşturulmuştur. Örneğin, katılımcılardan K1’in “Derslerinizde yazı çalışmalarına yer veriyor musunuz? Nasıl?” sorusuna ilişkin verdiği “Etkinlikler kapsamında ele alıyoruz, etkinlikleri değerlendiriyoruz. Oradaki çalışmaları mümkün olduğunca çocuklar tarafından yerine getirilmesini sağlamaya çalışıyoruz.” cevabından etkinlikler yoluyla kullanımı kodu oluşturulmuştur. Katılımcılardan alınan diğer yanıtlar neticesinde etkinlikler yoluyla kullanımı, ayrı bir ders saatinde kullanımı ve farklı derslerde kullanımı, yazı çalışmaları kullanımı kategorisinde ele alınmıştır.

2.5 Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada, araştırma süreci boyunca geçerlik ve güvenirlikle ilgili hususlara dikkat edilmeye çalışılmıştır. “Geçerlik ve güvenirlilik, türüne bakılmaksızın herhangi bir araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması ile bulguların sunulması aşamalarını ilgilendiren önemli kaygılardır” (Merriam, 2013, s. 200).

Araştırmanın çalışma grubuyla uzun süreli bir etkileşim sağlanmıştır. Gönüllük esasına dayanan görüşmeler bu etkileşimden yaklaşık iki ay sonra gerçekleşmiştir. Hem görüşme sürecinde hem de görüşmeler bittikten sonra araştırmacılara ses kayıtları dinletilerek onayları alınmıştır. Aynı işlem ses kaydının transkripsiyon işleminden sonra da

tekrarlanmıştır. Katılımcılar görüşme verilerini onaylamıştır. Böylece araştırmanın iç geçerliği artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın veri toplama aracı nitel araştırma veri toplama tekniklerinden görüşmedir. Veriler elde edilirken çeşitleme yapılmamıştır. Bu nedenle iç geçerliği artırma adına detaylı alan yazın taraması yapılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme türlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Fakat burada katılımcıların maksimum düzeyde çeşitlilik göstermesine dikkat edilmiştir. Cinsiyet, mezun olunan okul, görev süresi ve eğitim düzeyi konusunda maksimum çeşitlilik oluşturulmuştur. Böylece iç geçerlik artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmada doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulması ve geliştirilmesi sürecinde bir nitel araştırma uzmanı, iki alan uzmanından görüşler alınarak son halini almıştır. Örneğin, "*Serbest yazma stratejisinin gelecekte öğrencilerinize bir katkısının olabileceğini düşünüyor musunuz? Neden?*" sorusu uzman incelemeleri neticesinde eklenmiştir. Araştırmanın giriş, yöntem, bulgular ve sonuç bölümü de yine nitel araştırma uzmanı ve iki alan uzmanı tarafından incelendikten sonra revize edilmiştir. Burada alan yazın taraması genişletilmiş ve alıntılar düzenlenmiştir. Böylece araştırmanın iç geçerliği artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın bulgular bölümünde veriler sunulurken tırnak içinde ve italik olarak doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Doğrudan alıntılara yer verilirken kategoriye ve kodlara uygun olmasına dikkat edilmiştir. Böylece araştırmanın iç geçerliği artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın dış geçerliğini artırmak için çalışmanın giriş ve yöntem bölümü detaylı alan yazın taraması sonucunda oluşturulmuştur. Veri toplama aracı ayrıntılarla açıklanmış ve araştırma sürecinden uzun uzun bahsedilmiştir. Çalışma grubu oluşturulurken nitel araştırmanın doğasına uygun amaçlı örneklem yöntemi tercih edilmiş ve çalışma grubu özellikleriyle tablo halinde gösterilmiştir. Çalışmada ayrıntılı betimlemelere, gerekli açıklamalara yer verilmiştir. Böylece araştırmanın dış geçerliği artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği artırmak için de birtakım çalışmalar yapılmıştır. Öncelikle veri toplama sürecinde ses kayıt cihazı kullanılarak veri kaybının önüne geçilmiştir. Çalışmanın bulgular bölümünde yoruma yer verilmemiş yalnızca katılımcıların verilerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Kategorilere uygun olarak kodlamalar oluşturulurken tutarlılık sağlanmıştır. Böylece araştırmanın iç güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın verileri sonuç-tartışma bölümünde uygun biçimde ele alınmıştır. Araştırma verilerini sonuçlarla karşılaştırmak için bir nitel araştırma uzmanı ve iki alan uzmanının

araştırmayı kontrol etmesi sağlanarak veriler arasında tutarlılık sağlanması amaçlanmıştır. Böylece dış geçerlik artırılmaya çalışılmıştır.

Yukarıda ifade edildiği gibi araştırma süresince geçerlik ve güvenilirlik noktasında gerekli hassasiyetler gösterilerek bu çalışma tamamlanmıştır.

3. Bulgular

Öğretmenlerin görüşme süresince sorulara vermiş olduğu yanıtlardan kategoriler oluşturularak tablolar halinde sunulmuştur. Aşağıdaki bölümde her soru için oluşturulan kategoriler ile kategorilerde yer alan kodlar ve bunlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Katılımcılara ilk olarak *“Derslerinizde yazı çalışmalarına yer veriyor musunuz? Nasıl?”* sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle etkinlikler yoluyla kullanımı, ayrı bir ders saatinde kullanımı ve farklı derslerde kullanımı kodları belirlenmiştir. Bu kodlar yazı çalışması kullanımı kategorisi başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 2’de yazı çalışmaları kullanımı kategorisine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 2.

Yazı çalışması kullanımı kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Etkinlikler yoluyla kullanımı	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ayrı bir ders saatinde kullanımı	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Farklı derslerde kullanımı			x	x	x			x		x

Katılımcıların hepsi derslerinde yazı çalışmalarına yer verdiğini ifade etmiştir. Bu nedenle nasıl sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların her biri etkinlikler yoluyla kullanımı ve ayrı bir ders saatinde kullanımı doğrultusunda cevaplar verirken farklı derslerde kullanımına ilişkin beş katılımcının (K3, K4, K5, K8, K10) görüşü bulunmaktadır.

Katılımcıların hemfikir olduğu etkinlikler yoluyla kullanımına ilişkin K1, *“Etkinlikler kapsamında ele alıyoruz, etkinlikleri değerlendiriyoruz. Oradaki çalışmalarını mümkün olduğunca çocuklar tarafından yerine getirilmesini sağlamaya çalışıyoruz.”* diyerek yazı çalışmalarını öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler kapsamında yürüttüğünü ifade etmiştir. Katılımcıların görüş birliğine vardıkları ayrı bir ders saatinde kullanımına ilişkin K5, *“Etkinliklerde yeri geldiğinde ya da ayrı bir ders olarak da zaman zaman yer veriyorum. Ya da etkinliklerde yeri geldiğinde geliştirerek farklı bir ders ortamında ele alıyorum.”* görüşünde bulunarak hem öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler kapsamında hem de ayrı bir ders saatinde yazı çalışmalarına yer verdiğini söylemiştir. Katılımcılardan K6 farklı derslerde kullanımına ilişkin *“Türkçe dersinin yanı sıra seçmeli ders olarak alınan yazarlık ve yazma becerileri*

dersinde de yoğunlukla yazı çalışmaları yapıyoruz." diyerek seçmeli yazarlık ve yazma becerileri dersinde yazı çalışmalarına yer verdiğini dile getirmiştir.

Katılımcılara ikinci olarak "Öğrencilerinize yazı çalışmalarından önce ne tür bilgiler veriyorsunuz?" sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle tür bilgisi, önceki bilgiler, ana fikir bilgisi ve yazma becerisinin önemi bilgisi kodları belirlenmiştir. Bu kodlar yazı çalışması öncesi öğrencilere verilen bilgiler kategorisi başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 3'de yazı çalışması öncesi öğrencilere verilen bilgiler kategorisine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 3.

Yazı çalışması öncesi öğrencilere verilen bilgiler kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Tür bilgisi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Önceki bilgiler	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ana fikir bilgisi		x	x	x	x	x	x		x	
Yazma becerisinin önemi bilgisi				x				x		x

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların her biri tür bilgisi ve önceki bilgiler doğrultusunda cevaplar verirken, ana fikir bilgisiyle ilgili yedi katılımcıdan (K2, K3, K4, K5, K6, K7, K9), yazma becerisinin önemi bilgisine ilişkin ise üç katılımcıdan (K4, K8, K10) cevaplar alınmıştır.

Katılımcılardan K5 hemfikir olunan tür bilgisine yönelik "Öncelikle öğrencilerin sınıf seviyelerini göz önünde bulundurarak yazmaya başladığımız tür hakkında onların seviyesine uygun kısa kısa bilgiler veriyor, hatırlatıyoruz." ifadelerini kullanarak öğrencileri serbest yazma çalışmalarından önce sınıf seviyelerine uygun olarak bilgilendirdiğini söylemiştir. Katılımcıların görüş birliğine vardığı önceki bilgilere yönelik K1 ise "Yazma çalışmalarına gelmeden önce okuma, dinleme etkinliklerinde bu konularda (geçmiş öğrenmeleri) bilgilendirme yapıyoruz. Gerek beşinci, altıncı, yedinci sınıflarda ve son sınıf olan sekizinci sınıflarda onları yeri geldikçe tekrar ediyoruz." diyerek eski öğrenmeleri tekrar ettiğini ifade etmiştir.

Katılımcılardan yedisi (K3, K4, K5, K6, K7, K9) yazı çalışmalarında ana fikri önemsemektedir. Bu durumu K9 "Yazılarını muhakkak bir ana fikir etrafında toplamaları gerektiğini söylerim." görüşüyle belirtirken K7 ise ana fikir bilgisine yönelik "Yazılarında yardımcı fikirlerle desteklenen bir ana fikri okuyuculara vermeleri gerektiğini sürekli yineliyorum." düşüncesiyle desteklemiştir. Katılımcılardan (K10) yazma becerisinin önemi bilgisine yönelik "İnsanın bazen konuşarak ifade edemeyeceği şeyler olabilir. Bunları yazıyı kullanarak daha rahat anlatabilir. Bu yüzden yazma becerisi kazanmak önemli bir kazanımdır." diyerek insanın konuşma yoluyla anlatamadıklarını yazıyla kolaylıkla ifade edebileceği için yazma becerisi kazanmanın önemli bir kazanım olduğunu söylemiştir.

Katılımcılara üçüncü olarak “Yazı çalışmalarında serbest yazma stratejisini kullanıyor musunuz? Nasıl?” sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle özgür bırakılarak kullanımı, seviyeye göre kullanımı ve grup çalışmalarıyla kullanımı kodları belirlenmiştir. Bu kodlar serbest yazma stratejisi kullanımı kategorisi başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 4’de serbest yazma stratejisi kullanımı kategorisine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.

Serbest yazma stratejisi kullanımı kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Özgür bırakılarak kullanımı		x	x			x	x	x		x
Seviyeye göre kullanımı	x	x		x	x		x		x	x
Grup çalışmalarıyla kullanımı				x	x			x		

Katılımcıların hepsi serbest yazma stratejisini kullandıklarını ifade etmiştir. Bu nedenle nasıl sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 4 incelendiğinde, 6 katılımcının (K2, K3, K6, K7, K8, K10) özgür bırakılarak kullanımı; 7 katılımcının (K1, K2, K4, K5, K7, K9, K10) seviyeye göre kullanımı ve 3 katılımcının (K4, K5, K8) grup çalışmalarıyla kullanımına ilişkin görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcılardan K3 özgür bırakılarak kullanımına ilişkin “Öğrencilerim istedikleri bir konuda, sonra istedikleri bir türde özgürce düşüncelerini yazabiliyorlar.” diyerek öğrencileri konu ve tür bakımından serbest bıraktığını ifade etmiştir. Katılımcılardan K7 ise seviyeye göre kullanımına ilişkin “Ortaokulun bütün kademelerinde sınıf seviyelerini göz önüne alarak serbest yazma çalışmalarına yer veriyorum.” diyerek hem bütün kademelerde serbest yazma çalışmaları yaptığını hem de öğrenci seviyelerine dikkat ettiğini söylemiştir. Katılımcılardan K4 grup çalışmalarıyla kullanımına ilişkin “Öğrencilere birlikte yazma olanakları sunuyorum. Bu durum onların birlikte karar verip ortak bir konuda yazı yazmalarını sağlıyor. Böylece yazı çalışmalarına bütün bir sınıfı dâhil etmiş oluyorum.” diyerek yazı çalışmalarında grup çalışmalarına yer verdiğini böylece bütün sınıfın yazı çalışmalarına katılım sağladığını dile getirmiştir.

Katılımcılara dördüncü olarak “Öğrencilerinizin serbest yazma stratejisine ilişkin görüşleri nasıldır?” sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle yazmada zorlanma ve zamanla sevme kodları belirlenmiştir. Bu kodlar serbest yazma stratejisine ilişkin öğrenci görüşleri kategorisi başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 5’te serbest yazma stratejisine ilişkin öğrenci görüşleri kategorisine yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 5.

Serbest yazma stratejisine ilişkin öğrenci görüşleri kategorisine yönelik bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Yazmada zorlanma	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zamanla sevmeye	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların her biri yazmada zorlanma ve zamanla sevmeye ilişkin cevaplar vermiştir.

Katılımcılardan K1 hemfikir olunan yazmada zorlanmayla ilgili “Serbest yazma stratejisine yönelik ilkin öğrenciler biraz zorlanıyorlar.” diyerek öğrencilerin serbest yazma stratejisini kullanırken başlangıçta zorluk yaşadığını dile getirmiştir. Katılımcılardan K6 görüş birliğine vardıkları zamanla sevmeye ilişkin “ Öğrencilerim alıştıkça yani bu çalışmalarını sık sık yaptıkça serbest yazma stratejisini sevmeye başladılar.” görüşünde bulunarak öğrencilerin serbest yazma stratejisini kullandıkça sevdiğini ifade etmiştir. Yazmada zorlanmayı ve zamanla sevmeyi birlikte değerlendiren K2 düşüncelerini “Öğrencilerin tepkilerini iki başlık altında toplayabiliriz: yazmaya başladıktan öncesi ve sonrası. Öğrenciler öncesinde sıkılırken bunu bir zaman kaybı olarak görürken sonrasında kendindeki cevheri fark ettiğinde bunu daha bir aşkla, şevkle yaptıklarını görüyoruz.” diyerek öncelik ve sonralık ilişkisi kurmuş ve öğrencilerin başlangıçta zorlandığını ama sonradan sevdiğini söylemiştir.

Katılımcılara beşinci olarak “Öğrenci çalışma kitaplarında serbest yazma stratejisine yönelik etkinlik var mıdır? Nasıl?” sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle 5. Sınıf etkinlikleri, beceri geliştiren etkinlikler ve düzenlenecek etkinlikler kodları belirlenmiştir. Bu kodlar ders kitaplarındaki serbest yazma stratejisine yönelik etkinlikler kategorisi başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 6’da ders kitaplarındaki serbest yazma stratejisine yönelik etkinlikler kategorisine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 6.

Ders kitaplarındaki serbest yazma stratejisine yönelik etkinlikler kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
5. sınıf etkinlikleri	x		x			x	x		x	
Beceri geliştiren etkinlikler	x		x	x		x	x		x	x
Düzenlenecek etkinlikler		x	x	x	x		x	x	x	x

Katılımcıların hepsi ders kitaplarında serbest yazma stratejisine yönelik etkinlikler olduğunu fakat bunların yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle nasıl sorusuna yanıt aranmıştır.

Tablo 6 incelendiğinde, 5 katılımcının (K1, K3, K6, K7, K9) 5. sınıf etkinlikleri; 7 katılımcının (K1, K3, K4, K6, K7, K9, K10) beceri geliştiren etkinlikler; 8 katılımcının (K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10) ise düzenlenecek etkinliklere yönelik görüşler belirtmiştir.

Katılımcılardan K7 5. Sınıf etkinlikleriyle ilgili “Yenilenen Türkçe öğretim programıyla birlikte diğer sınıflara nazaran beşinci sınıf Türkçe ders kitaplarında serbest yazmayla ilgili etkinlikler bulunmaktadır.” görüşünde bulunarak ortaokul kademesindeki beşinci sınıf kitabının yeterliğine vurgu yapmıştır. Bu durumu K9 da “Sene başında yayımlanan (2018) Türkçe öğretim programı doğrultusunda hazırlanan beşinci sınıfların kitabını beğeniyorum.” diyerek desteklemiştir. Katılımcılardan K3 beceri geliştiren etkinliklere yönelik “Yani öğrencilerin duygularını, düşüncelerini ifade edebiliyor. Bu anlamda kendini ifade etme becerisini geliştiriyor diyebilirim.” görüşünü dile getirerek ders kitaplarındaki serbest yazma etkinliklerinin beceri gelişimine destek olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan K2 ise düzenlenecek etkinliklerle ilgili “Öğrenci çalışma kitabındaki serbest yazma etkinliklerini yetersiz, eksik buluyorum. Olanlar da bence tam olarak bir serbest yazma çalışması değil. Tamamen öğrencilere bazı çerçevelerle sınırlandırılmış etkinlikler. Bu yüzden çalışma kitaplarını geliştirilmesini ve düzenlemesi gerektiğini düşünüyorum.” diyerek çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin hem geliştirilmesi hem de düzenlenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

Katılımcılara altıncı olarak “Serbest yazma stratejisinin öğrencilere yazma alışkanlığı kazandırmadaki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle çevresini takip etme, özgürce yazma ve özgüven verme kodları belirlenmiştir. Bu kodlar serbest yazma stratejisinin yazma becerisindeki kazanımları kategorisi altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 7’de serbest yazma stratejisinin yazma becerisindeki kazanımları kategorisine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 7.

Serbest yazma stratejisinin yazma becerisindeki kazanımları kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Çevresini takip etme			x	x					x	x
Özgürce yazma	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Özgüven verme	x	x		x	x	x				x

Katılımcıların hepsi serbest yazma stratejisinin yazma becerisi kazandırmada rolü olduğunu ifade etmiştir. Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların hepsi özgürce yazma; katılımcıların dördü (K3, K4, K9, K10) çevresini takip etme; katılımcıların altısı (K1, K2, K4, K5, K6, K10) ise özgüven vermeyle ilgili görüşlerde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcılardan K10 çevresini takip etmeye ilişkin “Onlara ben çevrelerini iyi gözlemlemelerini gördükleri bir şeyin yani şahit oldukları bir durumun onlar için bir yazma konusu olabileceğini söylüyorum. Öğrenciler çevresini takip etmeye başladı. Kendini tanımaya başladı. Ve bu yüzden hep yazacağı bir şeyler çıkmaya başladı.” diyerek serbest yazma çalışmalarlarıyla öğrencilerinin

çevresini takip eden, kendini tanıyan bireyler haline geldiğini söylemiştir. Katılımcılardan K5 özgürce yazmaya ilişkin “Öğrenciler serbest yazma çalışmaları sayesinde yazmaya alışıyor. Kendini yazarak anlatabildiğini anlayınca da şiirler, hikâyeler yazmaya başlıyor. Hatta bu sayede günlük tutan, anılarını yazan öğrencilere bile rastlıyorum.” görüşünü dile getirerek öğrencilerin kendini ifade etme anlamında farklı yazı türlerine yönelerek özgürce yazı çalışmaları gerçekleştirdiğini söylemektedir. Katılımcılardan K4 özgüven vermeyle ilgili olarak “Öğrenciler yazdıkça yazıları olgunlaşıyor. Öğretmeninden ve arkadaşlarından olumlu dönütler almasıyla da özgüven duygusu gelişiyor. Bu durum güzel çalışmaları beraberinde getiriyor.” görüşünde bulunarak iyi yazan çocukların özgüven duygularını geliştirdiğine vurgu yapmıştır.

Katılımcılara yedinci olarak “Size göre serbest yazma becerisi nasıl kazandırılabilir?” sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle teşvik verme, zamana yayma ve zemin hazırlama kodları belirlenmiştir. Bu kodlar Serbest yazma becerisi kazandırmaya ilişkin öğretmen görüşleri kategorisi altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 8’de Serbest yazma becerisi kazandırmaya ilişkin öğretmen görüşleri kategorisine yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 8.

Serbest yazma becerisi kazandırmaya ilişkin öğretmen görüşleri kategorisine yönelik bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Teşvik verme	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zamana yayma	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zemin hazırlama	x		x	x	x	x	x		x	x

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların hepsi teşvik verme ve zamana yayma; 8 katılımcı (K1, K3, K4, K5, K6, K7, K9, K10) ise zemin hazırlamaya yönelik görüşte bulunduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcılardan K8 hemfikir olunan teşvik vermeyle ilgili “Okulumuzda her dönem Türkçe zümresi olarak yazı yarışmaları düzenliyoruz. Yarışmada dereceye giren öğrenciler için çeşitli ödüller veriyoruz. Bu yolla bütün öğrencileri yarışmalara dâhil etmeye çalışıyoruz.” görüşünü söyleyerek teşvik vermede yarışmaların ve ödüllerin önemine değinmektedir. Katılımcılardan K6 görüş birliğine varılan zamana yaymayla ilgili “Öncelikle öğrencileri sıkmayacaksınız. Yani öğrenci zorlanmadığını bilecek. Çünkü bu zamanla olabilecek şeyler. Onlara bol bol yaşanmışlar sunmak gerekir. Çevrelerinde olup bitenleri takip etmeleri söylenebilir.” diyerek yazma kazanımının gerçekleşmesi için zamanın gerekli olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan K4 ise zemin hazırlamayla ilgili “Çocukları gerekli zeminler oluşturarak serbest yazma çalışmalarına hazırlıyorum. Yazma çalışmalarından önce onların duygu ve düşünce dünyalarını harekete geçirecek

bir ortam oluşturuyorum.” görüşünde bulunmuştur. Bunu K10 da “Onlara yaşanmışlıklar sunmak gerekiyor. Çevrelerini takip etmeleri, evde, okulda, dışarıda yaşadıkları şeyleri düşünmeleri söylenebilir. Öğrenci hayallerini, duygularını, düşüncelerini, beklentilerini ve izlenimlerini özgürce yazabileceğini bilmesi gerekiyor.” düşüncesiyle destekleyerek serbest yazma çalışmalarından önce öğrencileri serbest yazmaya hazırladığını ifade etmiştir.

Katılımcılara son olarak “Serbest yazma stratejisinin gelecekte öğrencilerinize bir katkısının olabileceğini düşünüyor musunuz? Neden?” sorusu yöneltilmiş ardından katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan hareketle kendini geliştirme, yorumlama becerisi ve sözel ders başarısı kodları belirlenmiştir. Bu kodlar Serbest yazma stratejisinin geleceğe yönelik katkıları kategorisi başlığı altında toplanmıştır. Aşağıda Tablo 9’da Serbest yazma stratejisinin geleceğe yönelik katkıları kategorisine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 9.

Serbest yazma stratejisinin geleceğe yönelik katkıları kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10
Kendini geliştirme	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yorumlama becerisi	x		x	x		x	x	x	x	x
Sözel ders başarısı	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Katılımcıların hepsi serbest yazma stratejisinin gelecekte öğrencilere katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların hepsi kendini ifade etme becerisi ve sözel ders başarısı; K2 hariç diğer katılımcıların ise yorumlama becerisine yönelik cevaplar verdiği anlaşılmaktadır.

Katılımcılardan K3 kendini ifade etme becerisine yönelik “Öğrenci ileride bir yetişkin olacak, bir anne, baba olacak. En ufak bir alanda yazı yazması gerekecek. Kendini gerekli gördüğü yerde yazılı olarak ifade etmesi gerekecek. Bugün derslerde yaptığımız etkinliklerde gerçekten güzel sonuçlar alan öğrenciler ileride kendilerini yazılı olarak çok güzel bir şekilde ifade edeceklerdir.” demiştir. K3 bu görüşle öğrencilerin gelecekte kendilerini ifade etmede öğrencilik yıllarında derslerde yapılan yazma etkinliklerin önemine vurgu yapmıştır. Katılımcılardan K9 yorumlama becerisine ilişkin “Evde, okulda, dışarıda, televizyonda gördüğü olaylar, durumlar hakkında yorum yapabilir, düşüncelerini başkalarıyla paylaşabilirler.” görüşünde bulunarak öğrencilerin yorumlama becerisini geliştirdiğini ifade etmiştir. Katılımcılardan K1 ise sözel ders başarısına yönelik “Evet, serbest yazan bir insan yavaş yavaş serbest düşünmeye, serbest konuşmaya başlıyor. Buradan hareketle gerek diğer sosyal bilimler derslerinde çocuğun gerek ortaokulda gerek lisede göreceği sözel derslerde yorum becerisine bir katkı sağlıyor.” ifadelerini kullanarak serbest yazma becerisinin disiplinler arası beceri gelişimi sağladığına değinmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, “Öğretmenlerin görüşleri açısından ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolü nasıldır?” araştırma sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yazma sürecinde öğretmenlere büyük görevler düştüğü, serbest yazma stratejisi sayesinde öğrencilerin özgüven duygularının geliştiği ve kendilerini daha iyi ifade ettikleri ortaya çıkmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenler derslerinde yazı çalışmalarına yer verdiği görülmüştür. Yazmanın yazı yazarak öğrenildiği ve yazma becerisinin yazarak geliştiği göz önüne alınırsa bu beklenen bir durumdur. Calp’ın (2013) yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyla örtüşmektedir. Calp (2013), öğretmenlerin yazma çalışmalarında uygulamaya ağırlık vermesi gerektiğinden bahsetmekte ve yazmanın yaparak yaşayarak öğrenileceğini söylemektedir. Bu bakımdan öğretmenlerin yazı çalışmalarına derslerinde yer vermeleri yazma becerisinin kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Zamana yayılan ve devamlılık gösteren yazı çalışmaları öğrencilerde yazma becerisinin gelişimine olumlu katkılar sağlayacaktır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenler yazı çalışmalarından önce öğrencilere gerekli bilgileri verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin kaleme aldığı yazılarda yazma yöntem ve teknikleriyle ilgili bilgilere sahip olması yazıların niteliğini artırmaktadır. Göçer’in (2010) yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyu desteklemektedir. Göçer (2010), öğrencilerin seyerek ve isteyerek yazı çalışmalarına katılması için onların yazma yöntem ve teknikleri bakımından donanımlı hale getirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu bakımdan öğretmenlerin yazı çalışmalarından önce gerekli bilgilerle öğrencileri desteklemesi hem öğrencinin yazmayı sevmesini hem de süreci daha keyifli hale getirmesini sağlayacaktır. Bu aynı zamanda yazıların niteliğini de artıracığından öğrencilerin yazma becerisini geliştirirken dilin kurallarını da benimsemesine katkı sağlayacaktır. Yazmayı sevme, yazmaktan keyif alma ve yazma noktasında yeterli bilgiye sahip olma yazma becerisinin gelişimine olumlu katkılar sağlayacaktır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin derslerinde serbest yazma stratejisini kullandıkları görülmüştür. Öğretmenler, öğrencilerin konu ve tür seçimi bakımından özgür bırakılarak onlara duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini yazarak ifade etme olanağı tanımaktadırlar. Demir’in (2012) ve Kaya’nın (2013) yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyu desteklemektedir. Araştırmacılar, yazma konusunun belirlenmesinde öğrenci isteklerinin göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade etmektedir. Benzer şekilde Göçer’in (2013) yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar da bu bulguyla örtüşmektedir.

Araştırmacı, katılımcılardan elde ettiği verilere göre yazma becerisine etki eden unsurlardan birini yazma konusunun seçiminde öğrencilerin serbest bırakılması olarak bulmuştur. Bu bakımdan öğrencilerin yazma sürecinde herhangi bir sınırlama olmaksızın serbest bırakılması yazma becerisi kazandırmada olumlu bir etki oluşturmaktadır. Bu bakımdan öğrencilerin serbest yazma çalışmaları desteklenerek yazma becerisine katkıda bulunulabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular öğrencilerin serbest yazma stratejisini kullanma sürecinde öncelikle zorluklar yaşayarak sıkıldığını sonrasında ise serbest yazmayı sevdiğini göstermektedir. Öğrencilerin serbest yazmaya karşı öncelikle olumsuz duygular beslemesi fakat sonrasında duygularının olumluya dönüşmesi süreç gereken bir durumu ifade etmektedir. Demir'in (2012) yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyu desteklemektedir. Araştırmacı, öğrencileri yazmaya isteklendirmek, yazma işini başaracaklarına dair onları yüreklendirmek ve ortaya koydukları ürünlere yönelik olumlu dönütler vermekle her geçen gün daha nitelikli metinler ortaya koyacak öğrencinin böylelikle yazmaya istekli olmalarının sağlanacağını söylemektedir. Benzer şekilde Arıcı ve Ungan (2008) yaptığı çalışmanın sonucunda yazma öncesinde aşırı kaygı ve başaramama korkusunun yazma becerilerini olumsuz etkilediğini bu nedenle öğrenci çalışmalarındaki olumlu tarafların ön plana çıkarılması gerektiğini söylemektedir. Bu bakımdan öğrencilerin başlangıçta gösterdiği olumsuz tepkilerin zamanla olumlu tepkilere dönüşmesi için öğretmenler yazma sürecini iyi yönetmelidir. Öğrenci süreçte cesaretlendirilmeli ve çalışmalarına yapıcı dönütler verilmelidir. Bu yolla yazmaya karşı ön yargıları kırılarak yazma becerisi kazanmaları sağlanmalıdır.

Öğretmenlerden elde edilen veriler doğrultusunda öğrenci çalışma kitaplarında serbest yazma stratejisine yönelik etkinlikler bulunduğu fakat bunların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Temizkan'ın (2013) öğretmen kılavuz kitaplarına yönelik yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyu destekler niteliktedir. Araştırmacı, bütün sınıf düzeylerinde hiç kullanılmayan yazma yöntemlerini tahminde bulunma ve serbest yazma olarak bulmuş ve diğer yazma yöntemlerinin belirli oranlarda kullanıldığı öğretmen kılavuz kitabında tahminde bulunma ve serbest yazmaya da yer verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Öğretmen kılavuz kitaplarının ders ve çalışma kitapları doğrultusunda hazırlandığı düşünülürse öğrencilerin ana kaynaklarından biri olan çalışma kitapları bu yönüyle geliştirilmesi gerekmektedir. Böylece öğrencilerin serbest yazma becerileri çalışma kitapları aracılığıyla da desteklenecektir. Serbest yazma becerilerinin desteklenmesi sayesinde de öğrencilerin yazma becerilerine olumlu katkılar sağlanacaktır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre serbest yazma stratejisinin yazma becerisi kazandırmasında olumlu bir rolü olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ders içi ve ders dışında özgürce yazabilmeleri, konu ve tür bakımından serbest hareket etmeleri onların yazma becerisi kazanmasına etki etmektedir. Demir'in (2012) yaptığı araştırmadaki bulunduğu sonuçlar bu bulguyla örtüşmektedir. Araştırmacı, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini bir

kalıba sıkıştırmadan anlatmalarının yazılardaki niteliği ve yazmaktan keyif almayı artıracığını ifade etmektedir. Serbest yazmanın da öğrencileri bir kalıba sıkıştırmadan özgürce yazabilecekleri bir tür olduğu için öğrenciler bu sayede hem yazılarının niteliğini artıracak hem de yazmaktan keyif alacaktır. Yazmaktan keyif alan ve nitelikli yazılar yazan öğrencilerin duygu ve düşünceleri anlatmada elde ettiği özgürlük yazma becerilerini geliştirmede önemli katkılar sağlayacaktır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre serbest yazma stratejisini kazandırmak için teşvik, zaman, zemin gibi bazı değişkenlerin önemli olduğu görülmüştür. Buradan yazma sürecinde öğretmenin rolünün de önemi ortaya çıkmaktadır. Temizkan'ın (2010) yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyu desteklemektedir. Araştırmacı, yazma becerisi kazandırmada öğretmenlere önemli görevler düştüğünü ifade etmektedir. Göçer (2010) yazma becerisini geliştirmek adına yazma yarışmalarının düzenlenmesi ve öğrencilerin bu yarışmalara katılımını özendirilmesinin öneminden bahsetmektedir. Pilav (2018) yaptığı çalışmada da yazma becerisinin gelişimi ve kazandırılmasında ödül verme hususunun öneminden bahsetmektedir. Buna göre program uygulayıcıları Türkçe öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Öğretmenler yazma sürecini iyi yönetmeli ve öğrencilere gerekli rehberliği sağlamalıdır. Öğretmenler, yazma becerisi kazandırmada kilit rol oynadıklarını, doğru yönlendirme ve desteklemelerle öğrencilere yazma becerisi kazandırabileceklerinin farkında olmalıdır. Aynı zamanda ödülün yazma becerisi kazandırmada etkili bir teşvik unsuru olduğu unutulmamalıdır. Buna göre öğrencilere sağlanan rehberlik, süreci iyi yönetme ve teşvik unsurunu kullanma yazma becerisi kazandırmada önemli avantajlar sağlamadığı ifade edilebilir.

Öğretmenlerden alınan veriler doğrultusunda serbest yazma stratejisinin geleceğe yönelik öğrencilere birtakım katkıları olduğu görülmüştür. Ungan'ın (2007) yaptığı araştırmada ulaştığı sonuçlar bu bulguyla örtüşmektedir. Araştırmacı, yazma sayesinde dil gelişiminin hızlandığını ve kişilerin kendine güvenlerinin arttığını ifade etmektedir. Calp (2013) de yaptığı çalışmada ulaştığı sonuçlara göre yazılı anlatım çalışmalarının öğrencilerin yorum yapma ve fikir üretme becerilerini geliştirmesi amacını taşıması gerektiğini söylemektedir. Buna göre öğrencilerin gelecekte özgüven sahibi olmaları, kendilerini ifade edebilmeleri ve dil gelişimlerinin desteklenmesi için serbest yazma stratejisine gereken önem verilmelidir. Bu aynı zamanda temel dil becerilerinin birbiriyle ilişkili olduğunu da göstermektedir. Öğrenciler yazma becerisi kazanırken aynı zamanda konuşma becerilerini geliştirmekte ve özgüven kazanmaktadır. Öğrencilerin gelecekte dil becerileri gelişmiş, özgüven sahibi, kendini ifade edebilen bireyler olarak yetişmeleri için serbest yazma çalışmalarına gereken önem verilerek yazma becerisi kazandırılmalıdır.

Bu çalışmada, öğrencilere yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu rolde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğrencilerin yazmayı sevmeleri onların teşvik edilmesine, ödüllendirilmesine ve gereken yazma zeminin hazırlanmasına bağlıdır. Serbest yazma stratejisi sayesinde öğrencilerin özgüven duygularının geliştiği ve kendilerini daha iyi ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Bütün bu hususlar dikkate alındığında öğretmenlerin yazma sürecini iyi yönetmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

5. Öneriler

Bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğretmenler, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için derslerinde serbest yazma çalışmalarına yer vermelidir. Bunun için Türkçe dersinin yanı sıra seçmeli yazılık ve yazma becerileri dersi kullanılabilir.
- Serbest yazma becerisi öğrencileri özgüven kazanmalarında, kendilerini ifade etmelerinde ve yorum becerilerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle öğretmenler serbest yazma çalışmalarını önemsemeli ve serbest yazma çalışmalarında gerekli hassasiyeti göstermelidir.
- Öğretmenler, yazma becerisi kazandırmanın süreç gerektirdiğini unutmamalıdır. Bu süreçte öğrencilerin sınıf seviyeleri gözetilmeli, öğrencilere yazma zemini hazırlanmalı ve teşvik edici çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğrencilerin yazma sürecini keyifli hale getirmek, yazı çalışmalarının niteliği artırmak için yazma yöntem ve teknikleri ile öğrencilere yazı tür ve biçimleriyle ilgili gerekli bilgiler yeri geldikçe ve gerektiğince verilmelidir.
- Öğrenci ders ve çalışma kitapları serbest yazma stratejisine yönelik yeterli sayıda etkinliklerle donatılmalıdır. Bu etkinlikler öğrenciyi sınırlandırmayıp serbest yazma stratejisinin doğasına uygun olmalıdır.

Kaynakça

- Arıcı, A.F. ve Urgan S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 317-328.
- Ayrancı, B. B. ve Temizyürek, F. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest yazma tutumlarına dair ölçek geliştirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 704-716.
- Calp, M. (2013). Serbest ve yaratıcı yazma tekniğine göre oluşturulan kompozisyonların yazılı anlatımın niteliği ve puanlama tekniği açısından karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 8(9), 879-898.
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 343-357.
- Göçer, A. (2010). Türkçe eğitiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarına göre yazma becerisinin ediniminde ve gelişiminde etkili olan unsurlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 1-14.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Isaacson, S. ve Luckner, J. L. (1990). A method of assessing the written language of hearing-impaired students. *J. Commun. Disord.* 23, 219-233.
- Karadağ, B. F. (2018). Yazma becerisini ölçmek için ayrılan sınav süresinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 20-38.
- Karakoç Öztürk, B. (2016). Yazma becerisine ilişkin süregelen uygulamaların Türkçe dersi öğretim programı (2006) çerçevesinde değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1921-1945.
- Kaya, B. (2013). Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalardan bir derleme. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1 (2), 89-101.
- MEB (2018). *Türkçe öğretim programı*. Ankara: Yayın Yok.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Pilav, S. (2018). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin yazma becerisine yönelik algıları. *ZfWT*, 10(1), 109-125.
- Schiller, A. (1954). The use of creative writing in the teaching of literature. *College English*, 16(2), 110-117.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *TÜBAR*, XXVII, 621-643.
- Temizkan, M. (2013). İlköğretim 6-8. sınıf Türkçe öğretmen kılavuz kitaplarındaki yazma yöntemleri üzerine bir inceleme (MEB. Yayınları örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 95-124.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin gelişimi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 461-472.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

1. Introduction

The Turkish curriculum is built on the skills of listening / watching, speaking, reading and writing that students can use throughout their lives. The Turkish curriculum (2018) aims to help students to develop themselves by using basic language skills, to communicate effectively and to gain the habit of reading and writing Turkish.

Writing is a language skill that consists of certain stages and covers a long process. Writing is a long-term process action that requires students to sequentially align several sentences related to their knowledge in accordance with the grammar rules (Ungan, 2007, 462). Writing is an important part of everyday life. People refer to writing to express their feelings and thoughts, to convey a situation or a story to a place.

There are two important steps in writing education: first, the preparation period that will mature the student in sufficient knowledge, experience and experience; the second is the period of effective and creative writing studies of students who have reached a certain level of competence (Göçer, 2010, 183). In both periods, a lot of writing studies should be done to ensure that students receive a positive perspective against writing. It should not be forgotten that the way to develop the writing skill is through writing.

There are many writing methods and techniques that are used in writing. Among these methods and techniques, when the students' interests and needs are considered, the free writing strategy that gives them complete freedom in terms of subject and species is remarkable. Free writing in Turkish education includes the principles of writing to the student but involves the selection of the subject by the student and continues the writing process. The aim is to convey the feelings and thoughts of the person in a subject in accordance with the writing principles he / she learned in the education life.

Studies on writing skills in Turkish education are aimed at explaining the whole. When we go down in terms of types of writing, the related publications mostly involve creative writing. There are few studies on free writing strategy in the literature.

The aim of this study is to reveal the role of free writing strategy in teaching writing skills to secondary school students. Bu bakımdan, ortaokul öğrencilerine yazma becerilerinin kazandırılmasında serbest yazma stratejisinin öğretmenlerin görüşleri açısından önemi nedir? Sorusuna cevap aranacaktır.

2. Method

In this study, qualitative research method is used. Qualitative research, observation, interview and document analysis, such as qualitative data collection methods are used,

perceptions and events in the natural environment and realistic and holistic way to reveal a qualitative research can be defined as the research (Yıldırım ve Şimşek, 2013, p.45).

In this study, phenomenology (phenomenon-science) is used in qualitative research method designs. Phenomenology focuses on the facts that we are aware of but do not have an in-depth and detailed understanding (Yıldırım & Şimşek, 2013).

In this study, easily accessible situation sampling was used from the sampling types for qualitative research purposes. The study group consisted of ten Turkish teachers.

3. Findings, Discussion and Results

In this study, “what is the role of free writing strategy in giving writing skills to middle school students from the perspective of teachers?” an answer to the research question was sought. In line with the data obtained, it has been concluded that the free writing strategy plays an important role in giving writing skills to middle school students.

According to the findings of the study, it was seen that teachers gave place to writing studies in their lessons. It is expected that writing is learned by writing and writing skills develop by writing.

According to the findings of the research, it is seen that the teachers give the necessary information to the students before the writing works. Students have knowledge about writing methods and techniques in the writings they have written and increase the quality of the articles.

According to the findings obtained in the study, it has been seen that free writing strategy has a positive role in writing. The ability of students to write freely in and out of the course and their free movement in terms of subject and genre affect their ability to write.

It has been concluded that free writing strategy has an important role in providing students with writing skills. Teachers have a big role in this role. Students' love to write depends on their encouragement, rewarding and preparation of the necessary writing background. Thanks to the freelance writing strategy, it was revealed that students' self-confidence feelings developed and expressed themselves better. Considering all these points, it is concluded that teachers should manage the writing process well.

Araştırma Makalesi: Garip, S. (2018). Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolü. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 81-104.